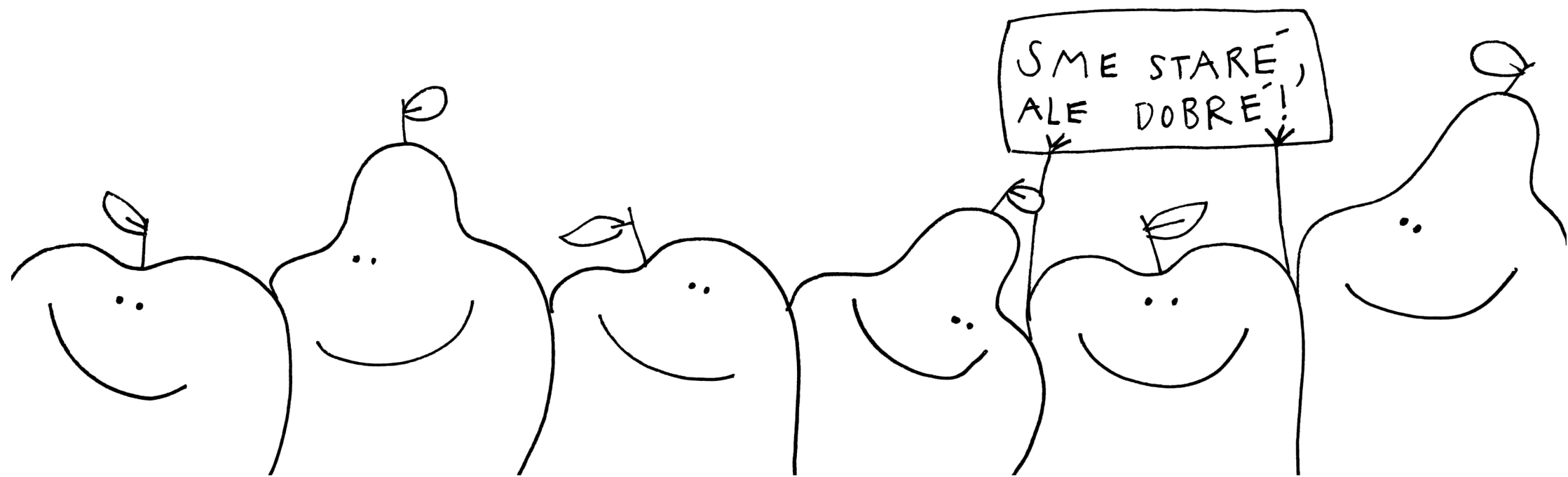

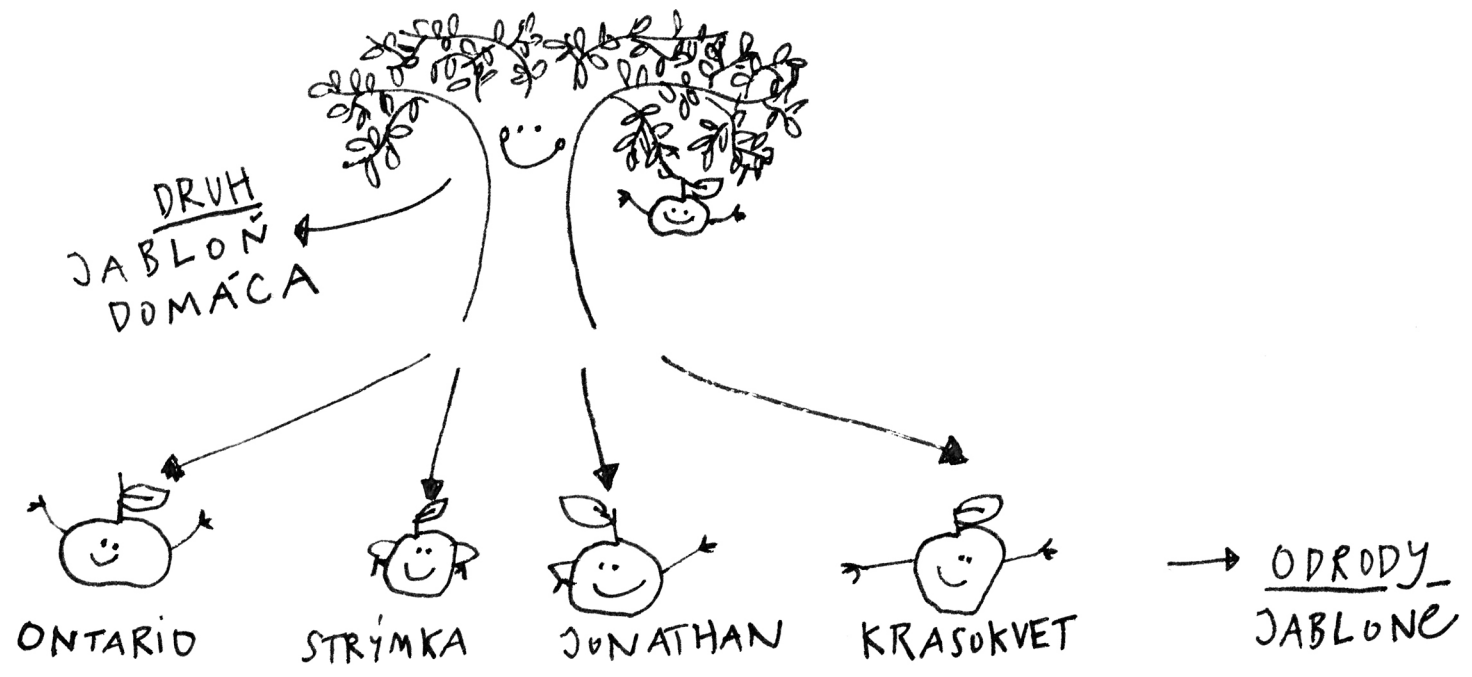
OVOCNÁ MAĽOVANKA

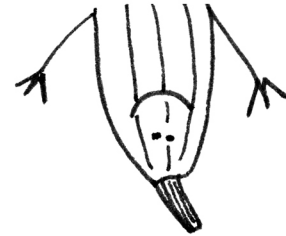
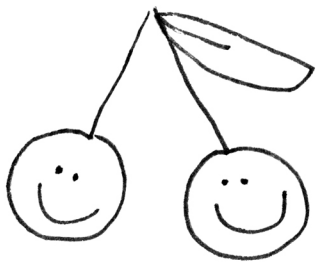
PLNÁ VZÁCNÝCH STARÝCH ODRÔD JABLONÍ & HRUŠIEK

ČO JE TO ODRODA?

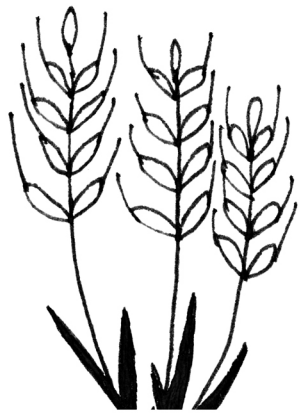
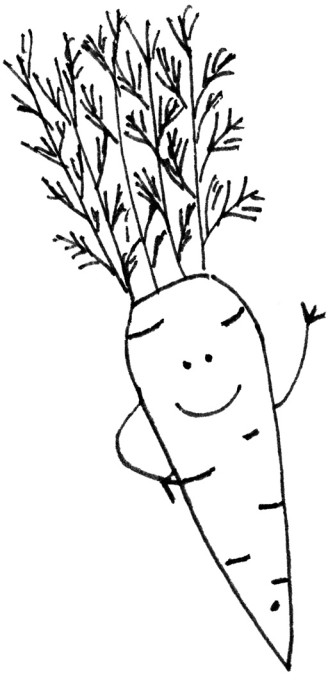
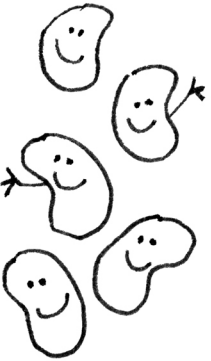
ODRODA JE NIČO AKO PLEMENO U PSOŤ. POZNÁME PLEMENÁ AKO JAZVEČÍK, PUDLÍK, VLČIAK, NO STÁLE IDE O PSA. TAK AJ DRUHY KULTÚRNYCH RASTLÍN MAJÚ SVOJE ODRODY. DRUH JABLOŇ DOMÁCA MAĀ MNOHO RŤZNYCH ODRŤD - V OBCHODE NÁJDEME GOLDEN ČI GALU, NA ZÁHRADÁCH KRASOKVET ALEBO JONATHAN. STÁLE VŠAK IDE O JABLKÁ.

VEDELI STE, ŽE...

NA SVETE EXISTUJÚ TISÍCE, BA DESAŤTISÍCE
 VZÁČNYCH ODRÔD OVOCIA, ZELENINY, STRUKOVÍN
 ČI OBILNÍN? VÄČŠINA Z NICH SA VŠAK DO OBCHODOV
 NEDOSTANE, A TAK SÚ OHROZENÉ TÝM, ŽE SA
 NEBUDÚ PESTOVAŤ A ÚPLNE ZMIZNÚ.
 TÝM PRÍDEME NIELEN O ICH PESTROSŤ
 A VZÁČNE CHUTE, ALE AJ TRACÍCIE A O KUS
 ĽUDSKEJ HISTÓRIE. MNOHÉ SA TOTIŽ PESTUJÚ
 UŽ STOVKY ROKOV.

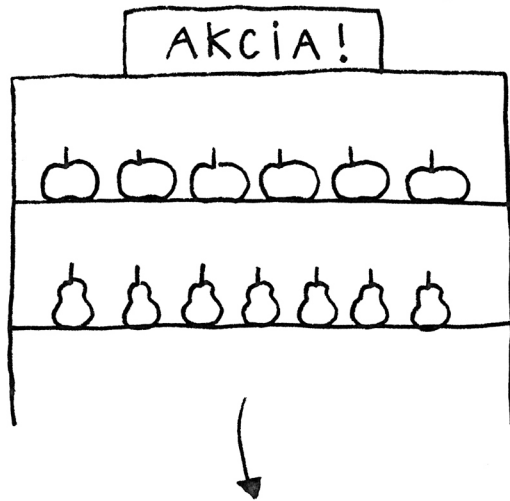
SKÚSME ZACHRÁNIŤ
 ASPOŇ JABLONE A HRUŠKY!

ĎAKUJEME

3

ČO SÚ STARÉ ODRODY?

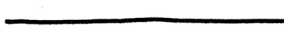

V OBCHODOCH NÁJDEME LEN PAŔ ODRÔD JABLONÍ ČI HRUŠIEK. SÚ TO ZVÄČŠA NOVÉ, MODERNE ODRODY, KTORÉ SA U NÁS TRADIČNE NEPESTOVALI. VYZERAJÚ KRAŠNE A SÚ BEZ CHYBIČIEK KRAŠY, ALE TO AJ PRETO, ŽE SÚ CHEMICKY OŠETRENÉ. NAVYŠE CHUTIA PŔIBLIŽNE ROVNAKO.

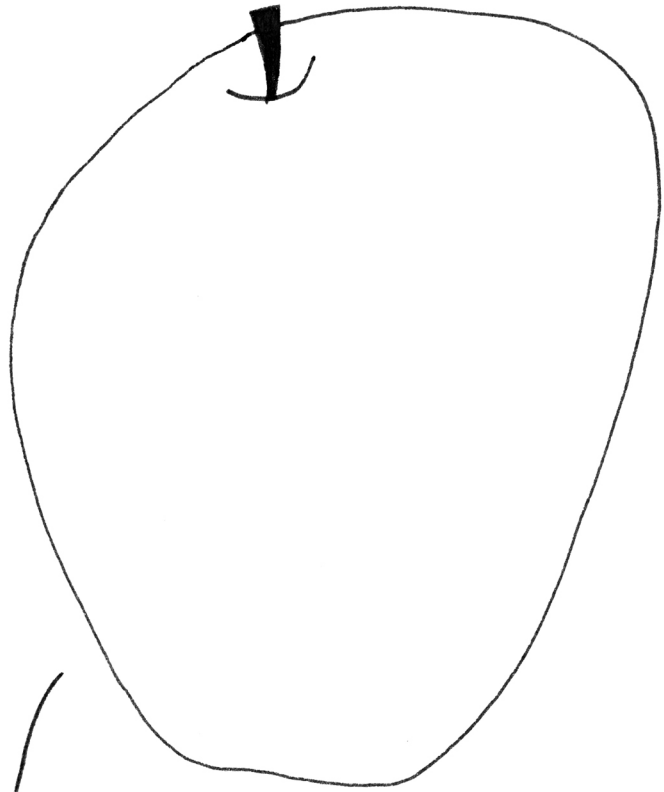
V STARÝCH ZÁHRADÁCH A SADOCH MÔŽEME NÁJST TO, ČO V OBCHODOCH NIE. SÚ TO STARÉ ODRODY, KTORÉ PESTOVALI EŠTE NAŠI PRAPRA RODIČIA. PLODY JABLÍK A HRUŠIEK MAJÚ RÔZNE TVARY, FARBY, CHUTE AJ VYUŽITIE. OBČAS V NICH SÍCE NÁJDEME ČERVÍKA, ALE TO LEN PRETO, ŽE AJ TEN VIE, ČO JE DOBRÉ. NO SCHVAĽNE - NAŠLI STE HO NIEKEDY V JABĽKV Z OBCHODU?

POĎTE S NAMI OBJAVOVAŤ A VYFARBOVAŤ PESTRE
STARÉ ODRODY!

ZVONKOVÉ

ŠVAJČIARSKÉ JABLKO S PŮVODOM, KTORÝ SIAHA
PRED ROK 1870. JEHO NÁZOV PRIPOMÍNA
TVAR PLODU - ZVONČEK. V PIVNICI VYDRŽIA
PLODY AŽ DO MAJA.

.....

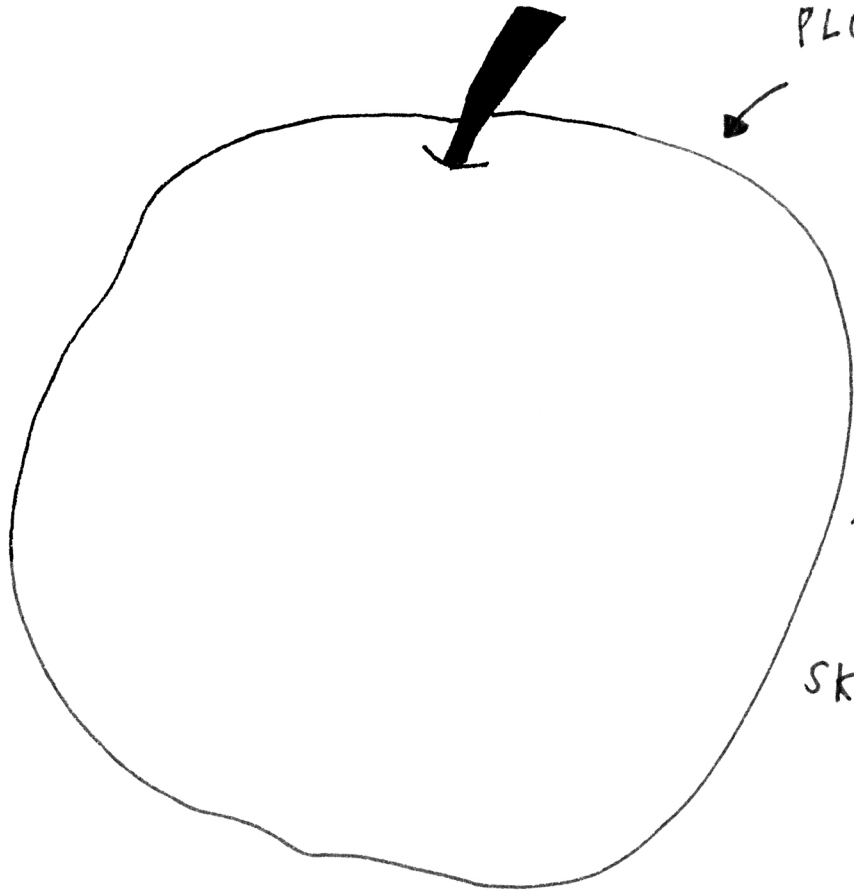
JABLČKA MAJÚ VÝBORNÚ KYSELKAVÚ CHUŤ,
PRETO SA VYVŽÍVAJÚ A NA SUŠENIE.
SKÚS NAKRESLIŤ, AKO VYZERAJÚ SUŠENÉ JABLČKA.

ŠUPKA JE ZELENÁ,
KEĎ DOZREJE, AŽ CITRÓNOVO-
ŽLTÁ. NA STRANE, KAM SVIETI
SLNKO, SA NIEKEDY VYTVORÍ
SLABÉ, ČERVENÉ LÍČKO.

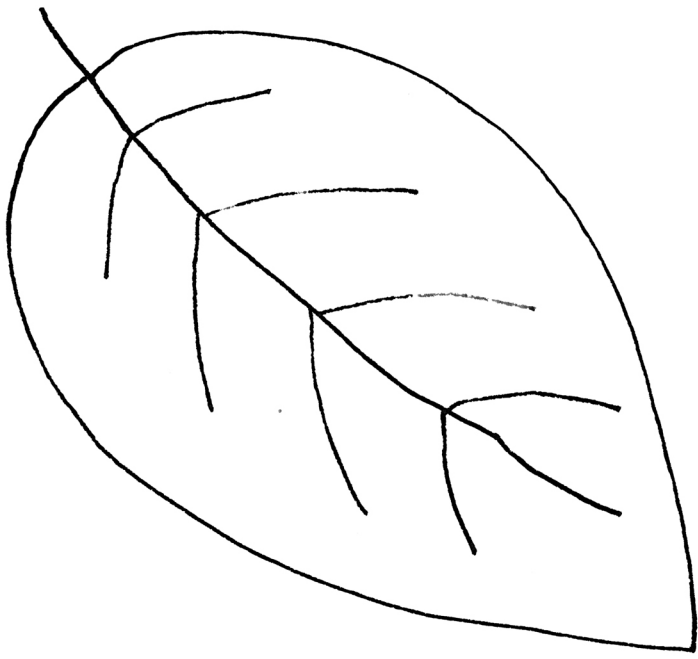
VYFARBI SI ZVONKOVÉ!

JONATHAN

"JONATÁNKA" JE ZIMNÁ ODRODA, KTORÁ BOLA OBJAVENÁ V ROKU 1826 NA FARME PÁNA RICKA VO WOODSTOCKU V USA. STAĽE JE NAJČASTEJŠOU ODRODOU, KTORÚ MÔŽEME NAJSŤ NA ZÁHRADÁCH.

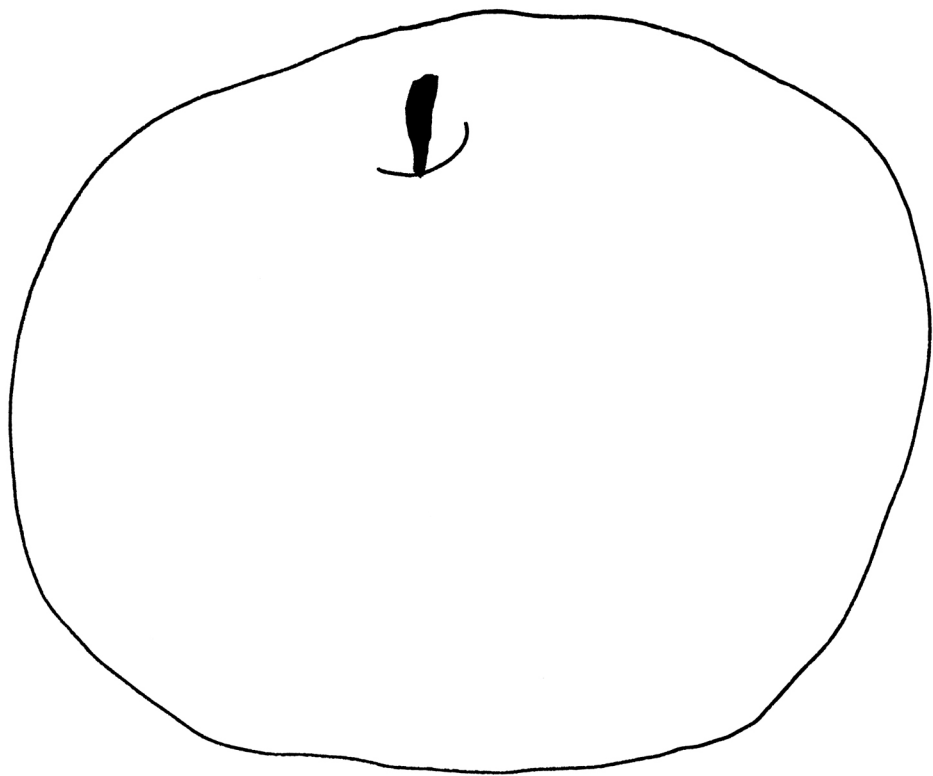

PLODY MAJÚ SVETLOŽLTÚ FARBU, KTORÚ PREKRÝVA ČERVENÉ LÍČKO. NIEKEDY JE ČERVENÁ AJ VIAC AKO POLOVICA JABLKA. SKÚS HO VYFARBIŤ!

LIST JONATÁNKY MÁ TYPICKÚ SIVOZELENÚ FARBU. VIEŠ JU NAMIEŠAŤ?

6

ZÁKLADNÁ, ŽLTÁ FARBA JABLKA
JE PREKRYTÁ KRÁTKYMI, ČERVENÝMI
ŠIROKÝMI PRUHMI.
PRETO SA AJ VOLÁ "PÁSIKAVÝ".
SKÚS HO VYFARBÍŤ.

KARDINÁL PÁSIKAVÝ

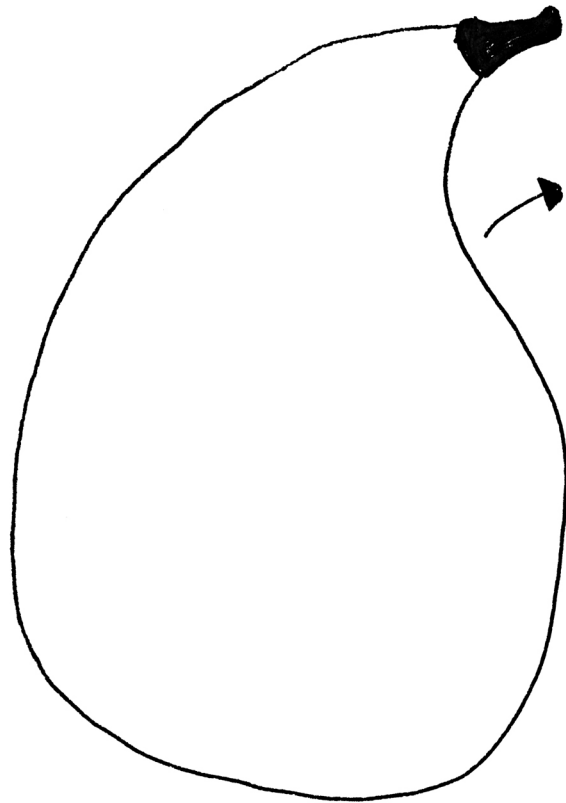
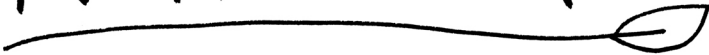
VEĽMI STARÁ JESENNÁ ODRODA
NEZNÁMEHO PŮVODU. ĽUDOVO SA
NAZÝVA AJ "ŠTRÚDLÁK". VIETE,
PREČO ASI ?

.....
STROMY TEJTO ODRODY TVORIA VEĽKÉ
AŽ OBROVSKÉ KORUNY PRESAHUJÚCE
PRIEMER 15 METROV. MAJÚ PREVISNUTÉ
KONÁRE A KRIVÉ KMENE.

NAKRESLI TAKÝ STROM.
(AK MÁŠ MÁLO MIESTA, VEZMI SI ČISTÝ PAPIER.)

7

KRIVICA

ŠUPKA JE ZELENÁ VO ŽLTÁ
S MNOŽSTVOM HNEDÝCH
LENTICEL (BODIEK).

NA SLNEČNEJ STRANE
MÁ KRÁSNE,
ČERVENÉ LIČKO
S BRONZOVÝM
NÁDÝCHOM.

SKÚS JEJ DODAŤ FARBY.

HRUŠKA POCHÁDZA Z FRANCÚZSKA, KDE
JU OBJAVILI V ROKU 1848. MÁ VÝBORNÚ
CHUŤ AKO ČERSTVÁ, AJ SUŠENÁ.
JEJ PLODY SÚ ČASTO KRIVÉ, ČO SA
ODRAZILLO V JEJ NÁZVE.

STROMY KRIVICE RASTÚ
VZPRIAMENE A VYSOKO,
KORUNY SÚ ÚZKE
A NÁPADNE STĹPOVITÉ.
NAKRESLI, AKO PODĽA TEBA
VYZERÁ TAKÝ STROM

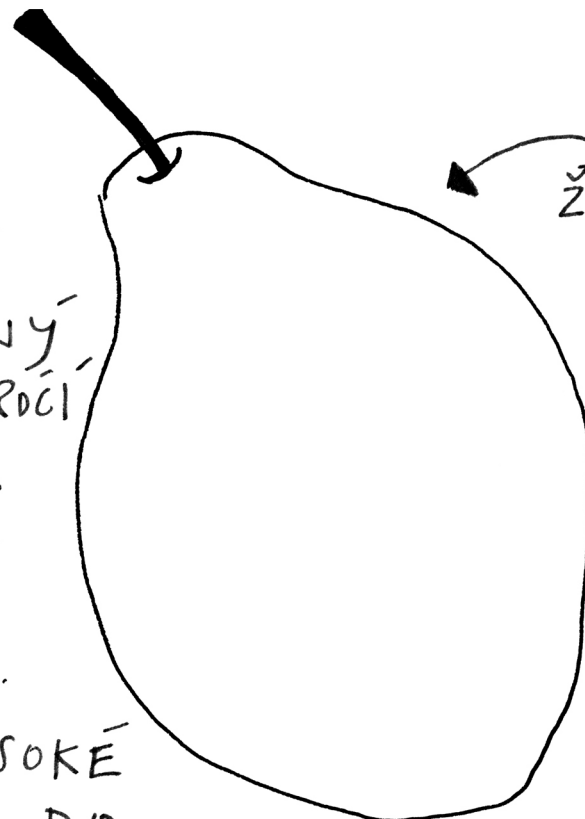

CHARNEUSKÁ

PRVÝ STROM TEJTO HRUŠKY
 VYRÁSTOL ZO SEMIENKA - HOVORÍ
 SA TDMU, ŽE VZNIKLA AKO "NÁHODNÝ
 SEMENÁČ". STALO SA TO V 19. STOROČÍ
 A ODVTEDY SA ROZŠÍRILA ODRODA
 CHARNEUSKÁ DO CELEJTO SVETA.

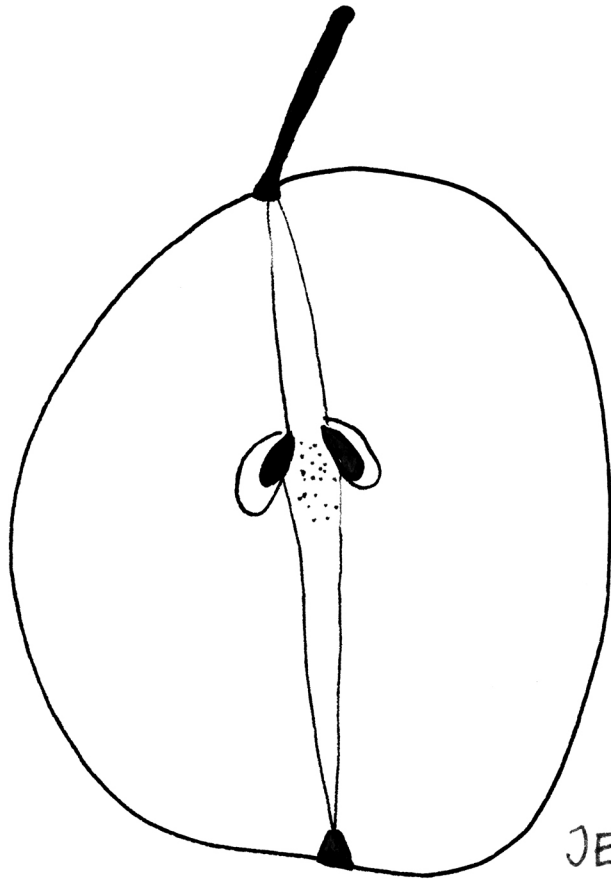

ŠUPKA JE ZELENÁ -
 ŽLTÁ A POSIATA
 HRDZAVÝMI
 BODKAMI.
 VOLAJÚ SA LENTICELY.
 NA SLNEČNEJ STRANE
 VZNIKA RUŽOVÉ
 LÍČKO.

.....

STROMY TEJTO HRUŠKY MAJÚ VYSOKÉ
 A ÚZKE KORUNY. SADI SA PRETO DO
 STROMORADI A ALEJÍ. NAKRESLI ALEJ ALEBO STROMORADIE TÝCHTO
 STROMOV. VIEŠ, AKÝ JE MEDZINÍMI ROZDIEL?

KRVAVKA

NÁZOV HRUŠKY
POCHÁDZA Z FARBY
JEJ DUŽINY.

TÁ JE VNÚTRI SFARBENÁ DO RUŽOVKASTA,
AŽ KRVAVO-ČERVENA.
VYMAĽUJ, AKO PODĽA TEBA VYZERÁ.

HRUŠKY KRVAVKY SÚ VHODNÉ AJ NA
ZAVÁRANIE. SKÚS NAPLNÍŤ TENTO
POHÁR ZAVÁRANÝMI HRUŠKAMI.
KOĽKO ICH TAM ZMESTÍŠ?

10

NIĚKTORÉ ODRODY JABLĚK MAJÚ AJ PREZÝVKY,
ALEBO ĽUDOVÉ NÁZVY, KTORÉ DOSTALI PODĽA
SVOJEJ ŠUPKY, FARBY, CHUTE ALEBO VYUŽITIA.
TRÚFNEŠ SI NAKRESLIŤ, AKO SI PREDSTAVUJEŠ
ICH PLODY? AKÝ TVAR ALEBO FARBU IM DAŠ?
MÔŽEŠ VYMYSLEŤ AJ PRÍBEH O PÔVODE
ICH MENA.

↖ KOŽOVKA

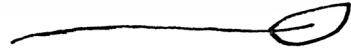
↗ CITRÓNKA

↗ MALINÁČ

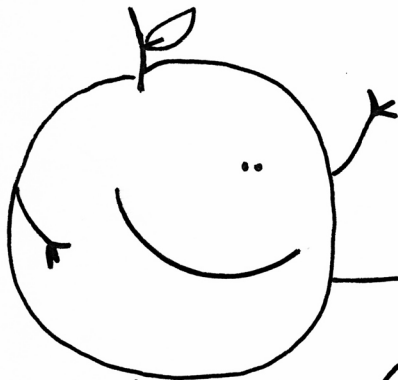
↖ ŠTRÚDLÁK

→ AKO STE SA TRAFILI? POZRITE STRANU č. 16

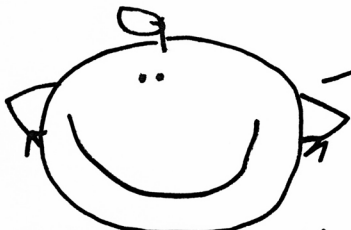
JABLKA NEMUSIA BYŤ LEN SLADKÉ ALEBO KYSLE. PLODY STARÝCH ODRŮD CHUTIA NIEKEDY DOKONCA AKO INÉ DRUHY OVOCIA.

NAJDI CESTU OD ODRŮDY JABLKA K OVOCIU, KTORÉ SVOJOU CHUŤOU PRIPOMÍNA A VYFARBÍ SI ICH.

BOIKOVO

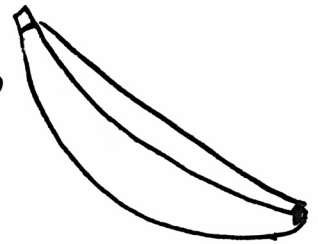
KRATKOSTOPKA
KRAĽOVSKÁ

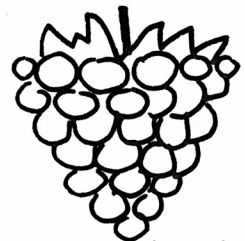
MATKINO

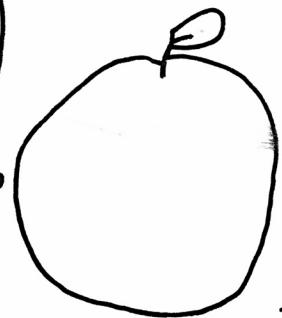
GDANSKÝ
HRANÁČ

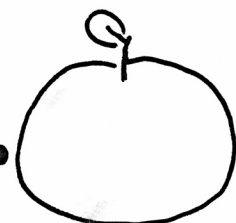
BANÁN

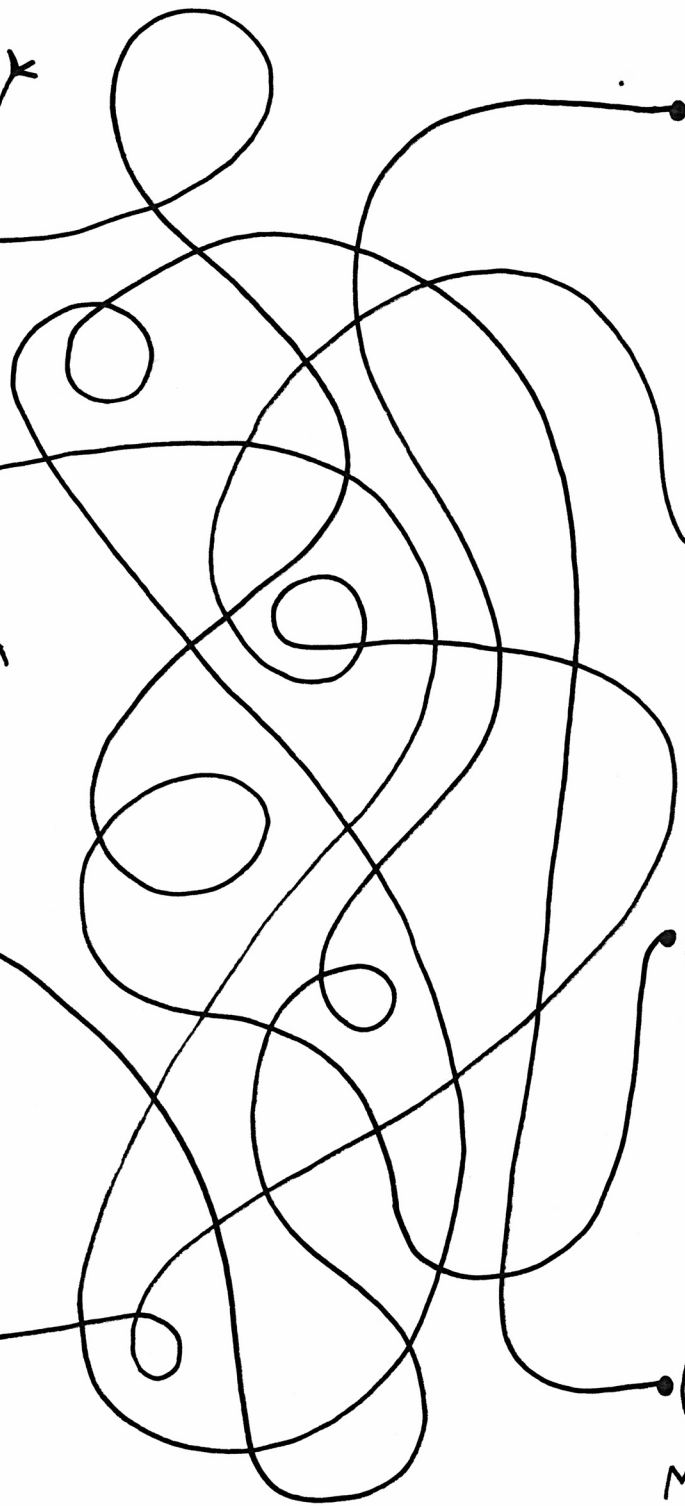
MALINA

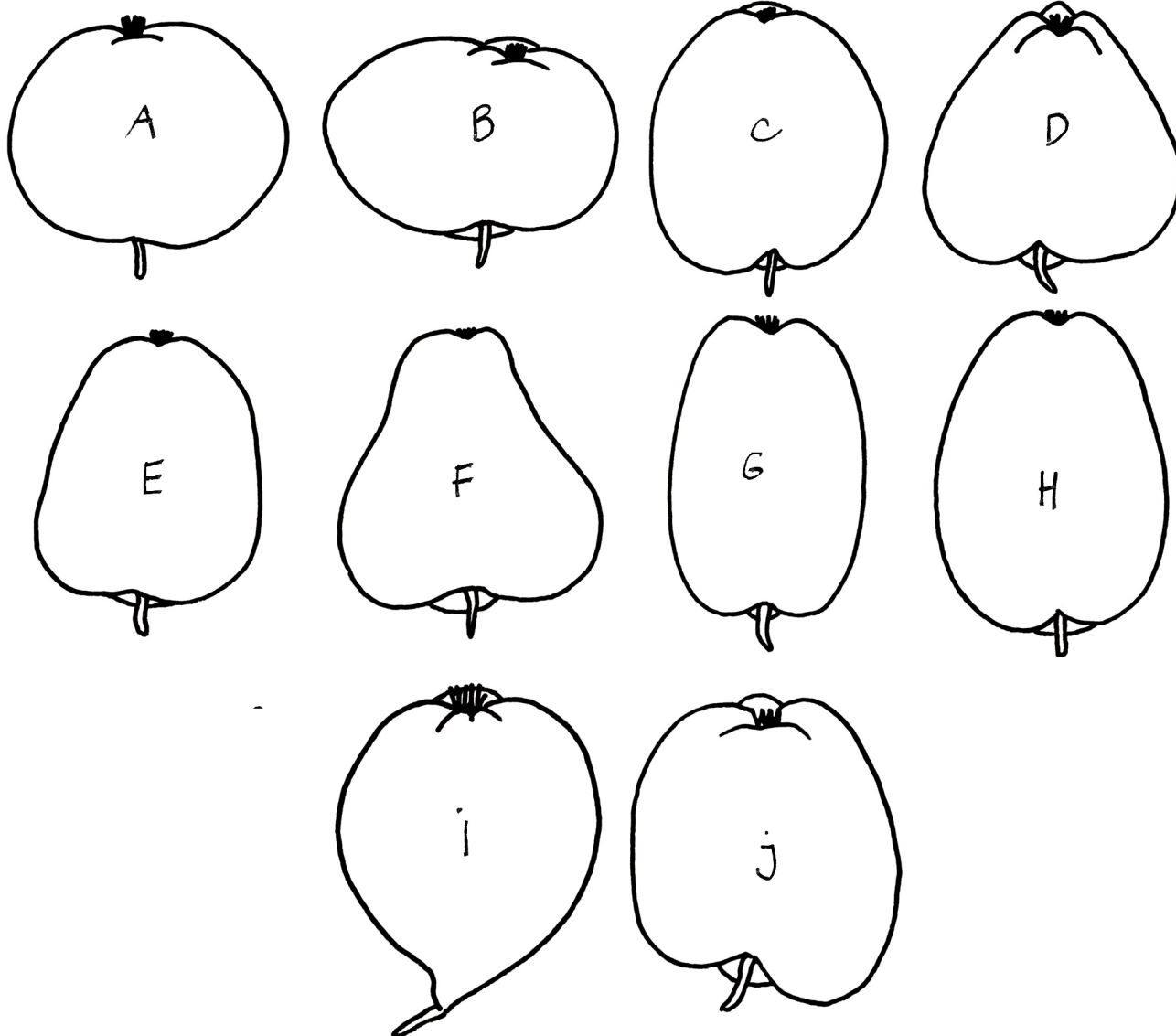
GREPFRUIT

MANDARINKA

KEĎ NÁJDEME JABLKO A CHCEME URČIŤ, O AKÚ ODRODU IDE, MÔŽE NÁM NAPOVEDAŤ TVAR PLODV. KAŽDÁ ODRODA HO MÁ TROCHU INÝ. VIŠ POMENOVAŤ RÔZNE TVARY ODRÔD JABLÍK?

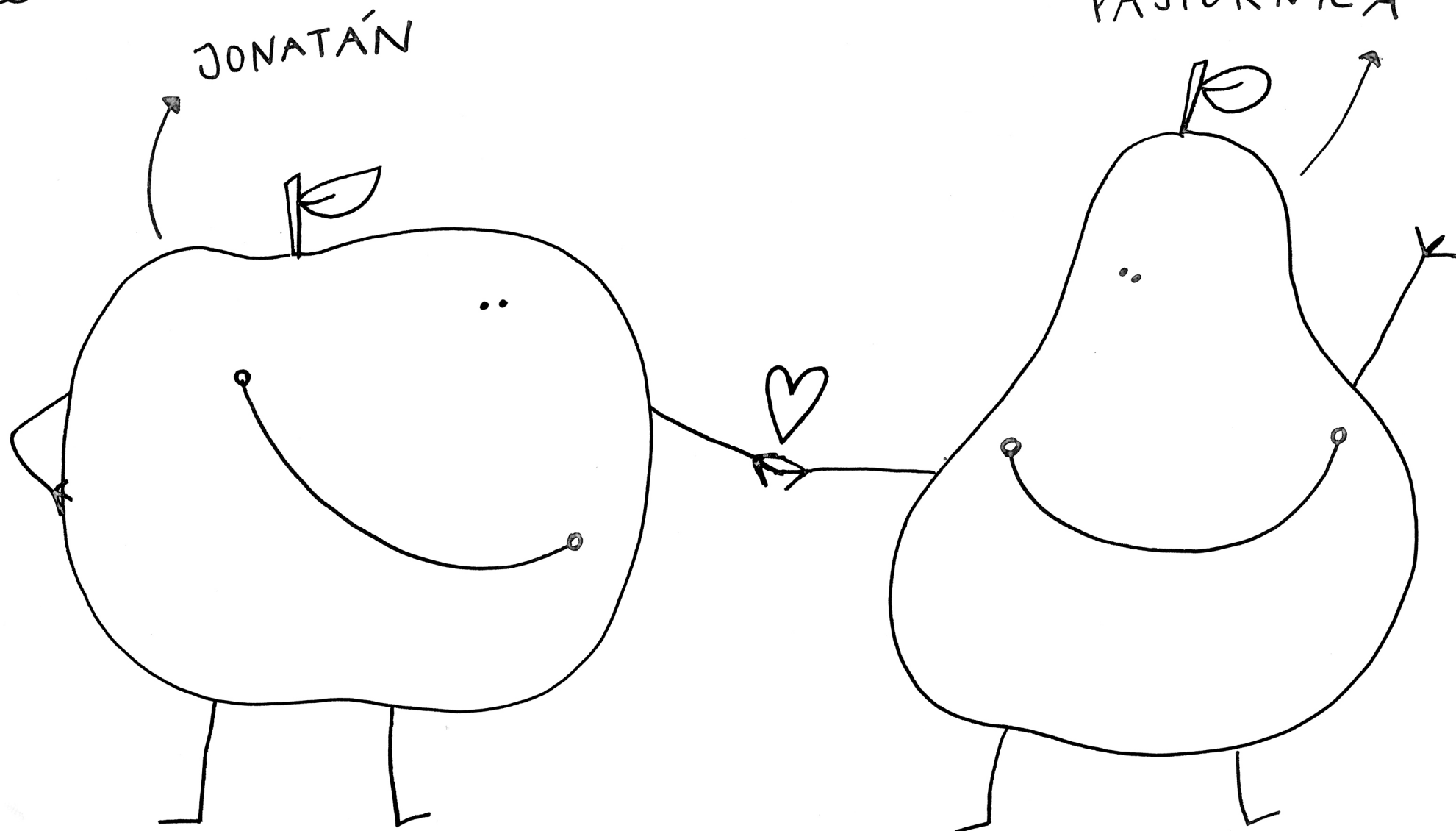

HRUŠKOVITÝ
 ZVONKOVITÝ
 PLOCHÝ
 PLOCHO GUĽOVITÝ ...

KALVILOVITÝ
 SÚDKOVITÝ
 VYSOKO GUĽOVITÝ ...

VALCOVITÝ
 DULOVITÝ
 KUŽELŔOVITÝ

→ AKO STE SA TRAFILI? POZRITE STRANU č. 17

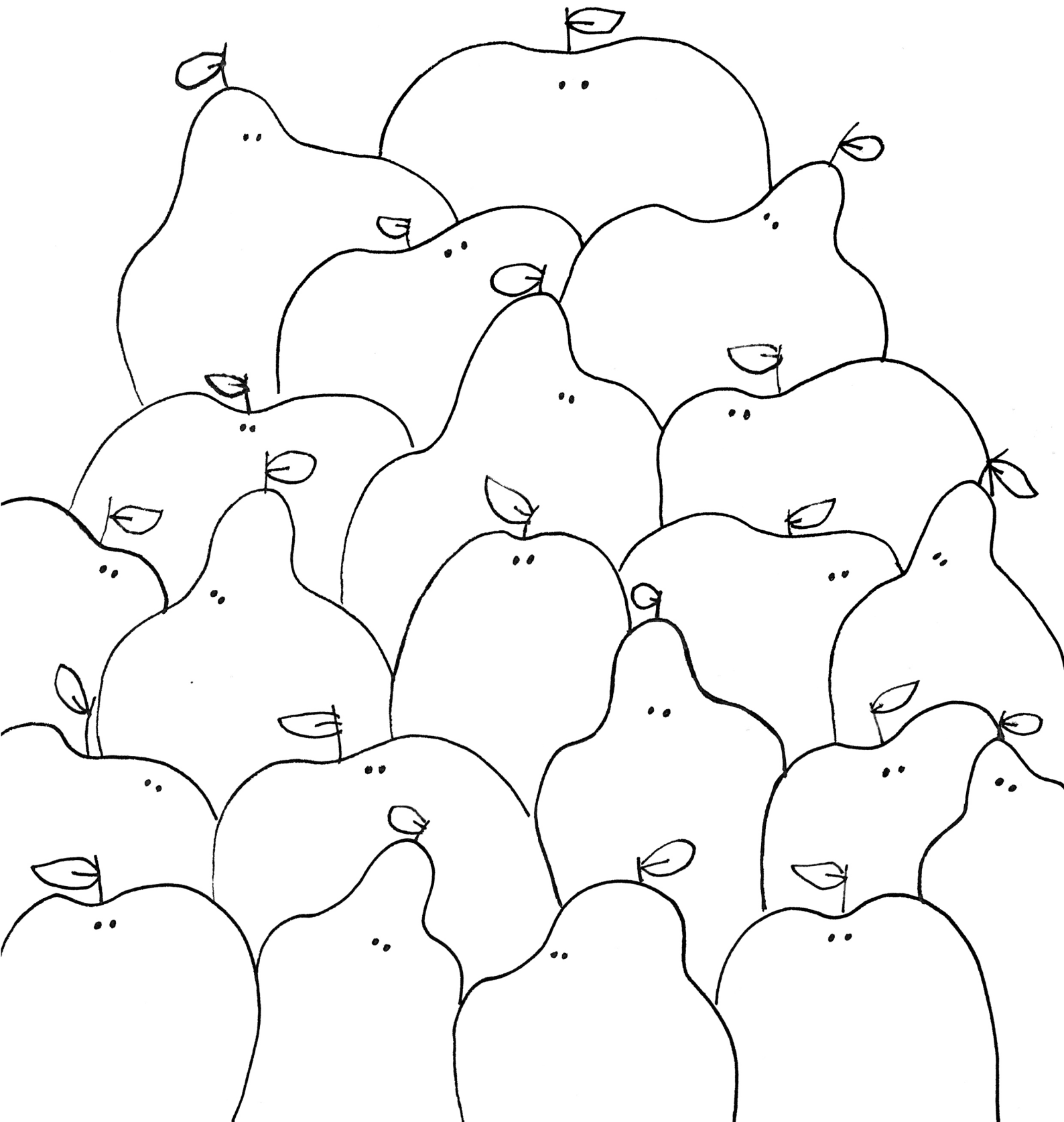
ZDÁ SA, ŽE PÁN JONATAÍN A SLEČNA PASTORNICA SA DO SEBA
 ZALÚBILI. A ŽE HRUŠKY S JABLKAMI SA NEMAJÚ MIEŠAŤ!
 DODAJ IM TROCHA FARIEB, NECH JE ICH LÁSKA VESELŠIA.

14) TU MÔŽEŠ NAKRESLIŤ OVOCNÝ SAD, AKO SI HO PREDSTAVUJEŠ.

ČO V ŇOM MÔŽE BYŤ?

- OVOCNÉ STROMY & KRY
- LÚKA PLNÁ KVETOV
- OVEČKY
- CHROBÁKY
- DRAVCE
- HAD
- JAŠTERICA
- ĽUDIA
- A ČO LEN CHCEŠ!

VYFARBI SI KOPU STARÝCH ODRŮD!
MŮŽEŠ SA TIEŽ ROZHODNŮŤ, AKO SA
BUDÚ JABLKÁ A HRUŠKY
TVÁRIŤ.

16

CHCETE SA DOZVEDIEŤ VIAC?

→ NIEČO AKO ODPOVEDE ...

TO, AKO VYZERAJÚ PLODY, KTORÉ STE VYFARBOVALI, SI MÔŽETE POZRIEŤ V ATLASE S NÁZVOM 50 NA 50. NÁJDETE HO NA www.sadovo.sk/publikacie.

4 ZVONKOVÉ / str. 95 5 JONATHAN / str. 69 6 KARDINÁL PÁSIKAVÝ / str. 71
7 KRIVICA / str. 121 8 CHARNEUSKA / str. 115 9 KRVAVKA / str. VYÚGLITE, V ATLASE NIE JE :)

10 L'UDOVÉ NÁZVY ODRÔD

→ KOŽOVKA - HOVORÍME TAK ODRÔDE S DRSNOU, KOŽOVITOU ŠUPKOU. NIEKTORÍ VRAVIA KOŽOVKÁM AJ "KOŽÚŠKY". MÔŽE ÍŠŤ O ODRÔDY: KOŽENÁ RENETA JESENNA (str. 72), ZIMNÁ (str. 73), BOSKOOPSKÉ (str. 56), KANADSKÁ RENETA (str. 70), PARKEROVO (str. 81)

→ CITRÓNKA - L'UDOVO IDE O ODRÔDU ŽLTEJ FARBY AKO CITRÓN. NIEKTORÍ TAK VRAVIA AJ JABLKAŤM KYSLEJ CHUTI. POZRI NAPRÍKLAD CITRÓNOVÉ ZIMNE (str. 58)

→ MALINÁČ - ODRÔDA RUŽOVO-ČERVENEJ FARBY, KTORÁ NIEKTORÝM PRIPOMÍNA MALINY. POZRI NAPR. MALINOVÉ HORNOKRAJSKÉ (str. 77)

→ ŠTRÚDLAK' - NÁZOV PRE ODRÔDU, KTOREJ JABLKA SA HODIA DO ŠTRÚDLE. ČASTO SÚ TAKE VEĽKÉ, ŽE NA 1 ŠTRÚDLU STAČÍ 1 JABLKO. POZRI NAPRÍKLAD KARDINÁL PÁSIKAVÝ (str. 71)

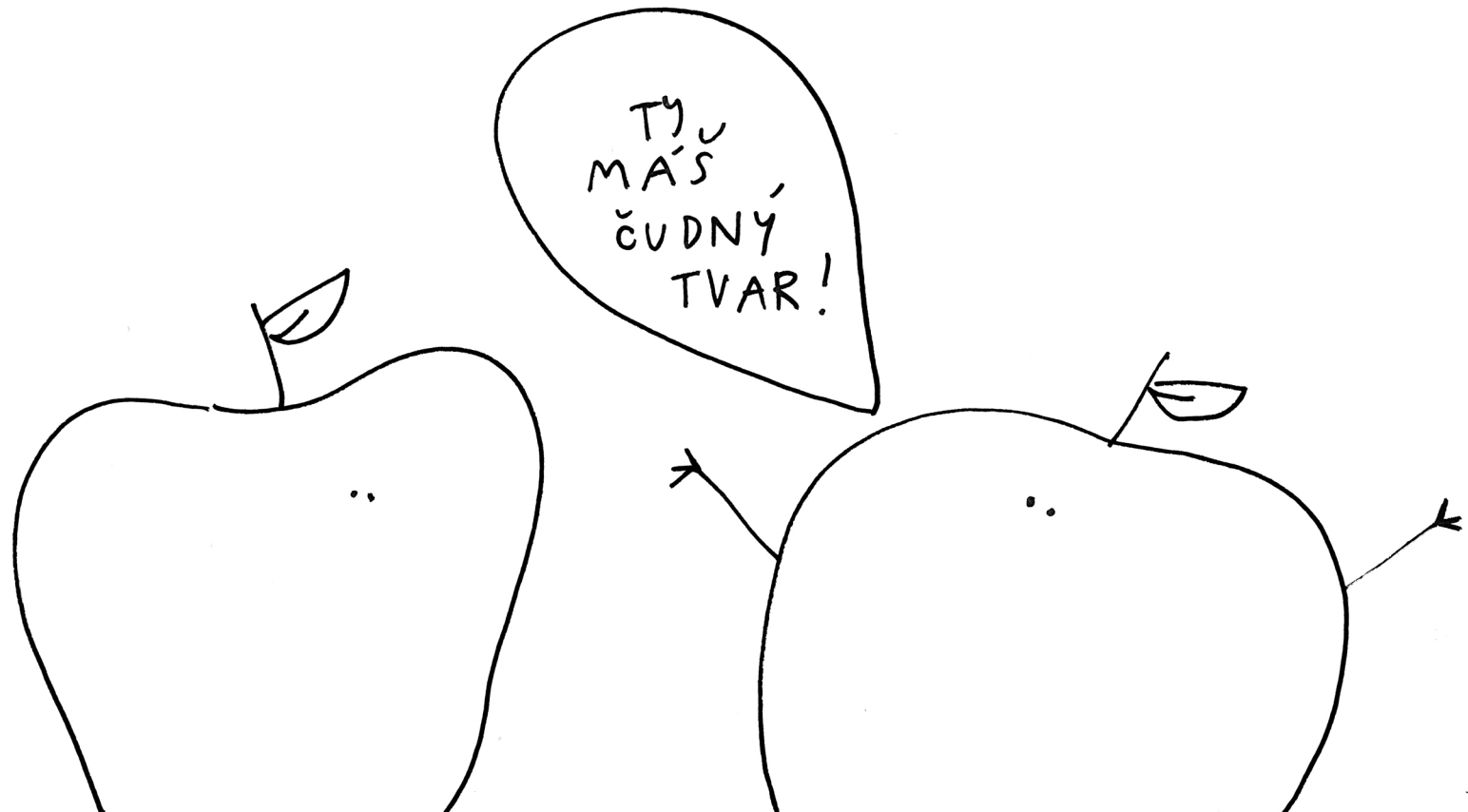
11 Boikovo CHUTÍ AKO GREPFRUIT, KRÁTKOSTOPKA KRAČOVSKÁ PRIPOMÍNA MANDARÍNKY, MATKINO BANÁN A GDANSKÝ HRANÁČ MALINY.

12 TVARY PLODOV:

HRUŠKOVITÝ ... I ...
ZVONKOVITÝ ... F ...
PLOCHÝ ... B ...
PLOCHO-GUĽOVITÝ ... A ...

KALVILOVITÝ ... D ...
SÚDKOVITÝ ... H ...
VYSOKO-GUĽOVITÝ ... C ...

VALCOVITÝ ... G ...
DULOVITÝ ... J ...
KVŹELŔOVITÝ ... E ...

TAĽTO MAĽOVANKA VZNÍKLA
AKO SÚČASŤ PROJEKTU SADOVO,
V KTOROM CHRÁNIME STARÉ
ODRODY OVOCNÝCH DREVÍN
SPOLU SO ŤKOLAMI.

→ VIAC NA www.sadovo.sk

